

Klimaatadaptief Kopenhagen: focussen en stug doorfietsen

Half september bezocht een Stadswerkdelegatie Kopenhagen. Drie dagen lang werden klimaatadaptieve projecten bekeken en een living lab voor de Smart City bezocht. Daarnaast organiseerde de Nederlandse ambassadeur een ontvangst en een ontmoeting met Deense professionals. Sander Lubberhuizen en Maarten Loeffen zochten, met hun medereizigers, naar het geheim achter de succesvolle Deense aanpak.

Henk Swarttouw, Nederlands ambassadeur in Kopenhagen, wees de Stadswerk-delegatie op de verschillen in fietsgedrag tussen Denemarken en Nederland. 'Denen fietsen niet voor de gezelligheid, praten onderweg niet met elkaar, maar zijn gefocust op het snel bereiken van hun einddoel.' Dat zagen we op straat: veel stug doortrappende stedelingen - de helft met een stevige helm op - op weg naar het werk of juist naar huis.

Doelgericht doorzetten

Doelgericht doorzetten richting einddoel blijkt de belangrijkste pijler onder de succesvolle

klimaat(adaptatie) programma's. Alle inleiders en experts hielden ons voor dat realisatie van een klimaatbestendig, CO₂-neutraal Kopenhagen, de langetermijnvisie en de consistente uitvoering de sleutel voor succes zijn. In Kopenhagen pakken ze het dus serieus aan. Morten Kabell is als klimaatburgemeester een belangrijke architect van de klimaat-aanpak. In een interview dat eerder verscheen in de Stadswerk magazine special over klimaatadaptatie schetste hij al hoe de langetermijnvisie, waarvoor breed politiek en maatschappelijk draagvlak is verkregen, dé basis is voor het succesvolle klimaatbeleid van Kopenhagen. Die visie is helder geformu-

leerd en uitgewerkt in duidelijke, overzichtelijke plannen die ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Daarbij zijn de Denen niet afkerig van stevige overheidsbemoediging. Projecten worden uitgevoerd onder directe overheidsregie of door samenwerkingsverbanden met een non-profit doelstelling. De overheid wordt gekoesterd als vertrouwenwekkende partij die het gewenste langetermijnperspectief bewaakt. 'Alle Denen voelen zich aandeelhouder van hun land. Dat is een heel belangrijk fundament voor het streven naar duurzame kwaliteit en de Denen betalen daarvoor een stevige belasting,' aldus ambassadeur Henk Swarttouw.

Kwaliteit leefomgeving verbeteren

Openbare ruimte met een duurzame kwaliteit, Danish design, is terug te vinden in alle gekozen (robuuste) oplossingen. De ingrepen om de stad klimaatadaptief en CO₂-neutraal te maken, verbeteren de kwaliteit van de leefomgeving. Daarbij staat de mens centraal. Om het fietsen te bevorderen, worden fraaie fietsbruggen aangelegd, straten worden vergroend om regenwaterretentie mogelijk te maken en zelfs de nieuwe afvalverbrandingsinstallatie, het Amager Resource Centre (ARC) vlakbij het centrum van de stad, kreeg een iconische vormgeving: met een skipiste op het dak. Deze afvalverbrander wekt stroom op en levert warmte aan de stedelijke stadsverwarming, waar 98 procent van de huizen op is aangesloten. Het afval van de bewoners verwarmt de huizen.

Trots op de stad

We horen de focus op het langetermijnperspectief ook terug in de verhalen op de werkvloer en zien het op straat. Dat betekent dat de planvorming in de

▲ De deelnemers.

Deense praktijk meer tijd kost maar ook dat de verbinding tussen beleid en ontwerp en beheer beter gestalte krijgt, wat leidt tot betere (beheers)kwaliteit. En is er dan helemaal geen publiek-private samenwerking te vinden in Kopenhagen? Zeker wel. Jørgen Abildgaard, klimaatprogrammadirecteur: 'We werken met het "Short arm lengths principle" waarbij we bedrijven dicht bij ons halen. Daardoor heb je sneller contact en creëer je meer betrokkenheid'. Een opmerkelijk verschil met de Nederlandse praktijk, waarbij overheden juist afstand willen creëren.

Denen zijn samen trots op hun stad en weten die trots te vertalen in uitstekende branding. Dat 'verkoop' niet alleen goed aan de buitenwereld, het motiveert ook de eigen mensen en houdt ze in beweging. Bijvoorbeeld om verder fietsgebruik te stimuleren door routes te verkorten met prachtige fietsbruggen. De fiets verbetert de stedelijke leefbaarheid en bevordert de volksgezondheid. Opvallend is dat de elektrische fiets nog nagenoeg ontbreekt in het straatbeeld, evenals gratis bewaakte fietsstallingen. Maar ook Kopenhagen werkt aan 'langeafstandfietspaden' om nog meer forenzen te verlokken tot fietsgebruik. ●

Aanraders Kopenhagen

Het Amager Resource Center: waste to energy facility, nabij het stadscentrum. Een voorbeeld van het Deense 'living on the edge': ongebruikelijke, spannende combinaties van functies. Doll living lab: lightning the future of the green city. Bekijk intelligente straatlantaarns in een uitgebreid proefgebied. Zwemmen in de haven: sportieve recreatie in hartje stad.

Reisdoel 2018?

De Stadswerk-studiereis was voor de dertig deelnemers een succes en werd gewaardeerd met een 8,4. Vertegenwoordigers van negen gemeenten, twee waterschappen, één provincie en vier ingenieurs- en adviesbureaus wisselden met elkaar en Deense collega's uitgebreid van gedachten. Wie we hebben gezien, vindt u terug op de Stadswerk-site. Ook in 2018 organiseren we weer een studiereis. Via een poll op onze site kunt u een voorkeur voor een reisdoel aangeven.